

Ako sme prišli k všeobecnému volebnému právu

Branislav Michalka

13. februára 2020 ✝ **Politika**

Volebný cenzus

Systém zastúpenia bol tiež odlišný v každom štáte a na kontinente v každom regióne, meste či inej územnej jednotke. V jednom boli však tieto parlamenty zajedno: privilégium voliť je zásluha, nie všeobecné právo. Volila šľachta, cirkevní predstavitelia, mešťania, ktorí odviedli dane v určitej výške a pod. Poddaní nevolili – a neplatili dane, resp. ak platili, tak v naturáliách či svojou prácou. Ľuďom, ktorí sú vycvičení dvestoročnou liberálnou propagandou to pripadá hrozná. Taká krutosť, nemali volebné právo! Avšak aplikujme.

Predstavme si, že by zajtra vyhlásil parlament: každý, kto sa vzdá volebného práva, nemusí platiť dane. Koľko by ostalo slávnej demokracii voličov? Neutekali by aj poštvernožky, len aby sa zbavili toho slávneho „práva“, ktoré im umožňuje raz za štyri roky urobiť zo seba hlupáka a dať sa oklamať armádou politických prostitútok? Alebo: namiesto platenia daní by ľudia išli každý týždeň niečo odpracovať na „štátne“. Vzhľadom na to, že demokratický štát potrebuje od občana pre seba viac ako 50 % jeho príjmov (mierne povedané), by sme sa možno čudovali, koľko by bolo takých dobrovoľných „poddaných“. Vtedy by sme uvideli skutočnú hodnotu tzv. demokracie a volebného práva u ľudí.

Volebný cenzus je určité obmedzenie v práve voliť na základe nejakých kritérií. Tie môžu byť stavovské (šľachtictvo, cirkevné hodnosti), majetkové (výška odvedených daní), vekové (prekročenie určitého veku) a iné. Napr. v Anglicku stanovoval volebný cenzus na vidieku, zakotvený v roku 1430 tzv. slobodnú držbu (freehold) pozemkov v hodnote najmenej 40 šilingov (2 libry šterlingov). V mestách to bol človek podmienený obývaním samostatného domu a platením cirkevnej dane a dane pre chudobu. Ale v niektorých mestách mohol voliť poslancov každý, kto mal obydlie s ohniskom a bol hlavou rodiny. V ďalších mestách to boli len slobodní mešťania usadení v meste a v niektorých neboli vôbec voliči – poslancov vyberala mestská rada.

Diferencie boli veľké a umožňujú nám urobiť si predstavu o rozšírenosti stredovekých slobôd. Týkali sa aj početnosti volených zástupcov vzhľadom na počet obyvateľov regiónu. Niektoré regióny, ktoré mali veľa obyvateľov, mohli mať menej poslancov ako regióny s menším počtom obyvateľov. Bola to otázka tradície.

Prvé pokusy o reformu v anglickom volebnom práve začali v 60. rokoch 18. storočia. Vyzerali však tak nevinne a racionálne, že by nikoho ani vo sne nenapadlo, že za cca 150 rokov zostane z akejkoľvek myšlienky na volebný cenzus len prach a popol. Ich účelom bolo len odobratie mandátov niektorým obvodom. Aj tieto prvé pokusy (posledný z nich v roku 1785) skončili neúspechom. Nikomu by vtedy nenapadlo, že už za štyri roky sa vo Francúzsku, katolíckej krajine s hlbokou monarchistickou tradíciou, odohrá „reforma“, mierne povedané, rozsiahlejších rozmerov.

Francúzska revolúcia

Rok 1789 znamenal zásadný posun pri zavádzaní všeobecného rovného volebného práva. Volebný cenzus sa scvrkol na dosiahnutie určitého veku, zaplatenie akejkoľvek dane a príslušnosť k mužskému pohlaviu. Bolo to v podstate všeobecné volebné právo pre všetkých mužov nad 25 rokov. Triumf dokonalého bláznovstva dokumentuje už slávny prvý článok revolučnej Deklarácie práv človeka a občana: „Ľudia sa rodia slobodní a rovní, obdarení rovnakými právami.“ Znie to ako konštatovanie nejakého faktu a prírodného zákona. Ak by to tak skutočne bolo, tak by žiadna vláda nemusela nejaké slobody garantovať. Proste by ich mal človek automaticky.

Človek sa však rodí malý, slabý, bezmocný, neschopný sa o seba postarať a plne závislý na ľudskom spoločenstve. Po narodení je obdarený len schopnosťou nasávať materské mlieko, vylučovať a revať. Aby sme si úplne uvedomili hlúposť revolučného zhromaždenia, tak musíme pochopiť, že tento revolučný orgán formuluje články deklarácie tak, že to znie, ako by ich prírode a Bohu nariaďoval bez ohľadu na dovtedajšiu skúsenosť ľudstva.

Výsledky sú dokonale známe: teror, krviprelievania aké sa len málokedy vidí, obmedzenie slobôd a náboženstva. 25 rokov súvislých vojen Francúzska s celou Európou a nakoniec krach a definitívna strata veľmocenského postavenia Francúzska, ktoré si budovalo po stáročia.

19. storočie - na ceste k volebnej utópii

Po porážke Napoleona, ktorého tyrania, policajný a administratívny režim boli dokonalým a logickým završením všetkých revolučných bludov, sa pokúsili staré monarchie postaviť hrádzu revolučnému hnutiu. Bolo to však márne. Nepoučiteľné ľudstvo sa vybralo s Prometeom ukradnúť bohom oheň a vybojovať si všeobecnú rovnosť a volebné právo. Postupne sa hranice volebného práva stále viac a viac rozširovali.

Reštaurovaná francúzska monarchia musela prijať centrálny dvojkomorový parlament. Dolná komora bola volená podľa majetkového cenzu. Revolúcia už nikdy neopustila dobyté územia. Návrat pred rok 1789 sa ukázal byť nemožným.

V roku 1832 bola v Anglicku presadená volebná reforma tzv. Representation of the People Act, ktorý rozširoval volebné právo a presunul mandáty z menej zaľudnených grófstiev do viac zaľudnených.

V Rakúskom cisárstve vzniká prvý celoštátny centralizovaný snem počas revolúcie v roku 1848 na základe tzv. Aprílovej ústavy. Tým bolo oslabené postavenie krajinských parlamentov a posilnený trend centrálného byrokratického rozhodovania zasahujúceho do odľahlých regiónov. Po porážke revolúcie v Uhorsku bol zrušený a obnovený až v roku 1861. Následné vojenské porážky vo vojnách s Pruskom, Savojskom a Francúzskom spôsobili oslabenie monarchie a nakoniec v roku 1873 zavedenie priamych volieb, zvýšil sa počet poslancov na 353, rozšírilo sa volebné právo.

Plody európskej sériovej revolúcie roku 1848 (pripomínajúcej nápadne súčasné „farebné revolúcie“) však dozreli predovšetkým vo Francúzsku. Po vyhnaní kráľa Ľudovíta Filipa bola vyhlásená II. republika a bolo zavedené všeobecné volebné právo pre mužov. Idea bola zachovaná aj cisárom Napoleonom III., ktorý republiku zrušil a používal plebiscit ako nástroj, pomocou ktorého si nechal odobrovať kľúčové rozhodnutia.

V Anglicku prijali ďalší reformný zákon v roku 1867, ktorý zvýšil počet voličov na dvojnásobok a tiež zvýšil počet volebných obvodov v oblastiach s vyšším zaľudnením. Či sa dvojnásobne zvýšila aj kvalita hlasovania,

to sa v dostupných materiáloch neuvádza.

Francúzsko po vojne s Pruskom a po páde druhého cisárstva zaviedlo opäť republiku, vyskúšalo si parížsky experiment s komunistickým prevratom a vykročilo ako prvé opäť na cestu všeobecného volebného práva.

Ďalšia reforma v Rakúsku sa odohrala v roku 1882 a znížila volebný daňový cenzus na 5 zlatých ročne. Počet voličov vzrástol o niekoľko stotisíc. Tzv. Badeniho reforma z roku 1896 vytvorila novú volebnú kúriu, popri starších zaťažených volebným cenzom, ktorá už bola všeobecná a zahŕňala všetkých mužov nad 24 rokov.

Roky 1884 – 85 priniesli v Anglicku zvýšenie počtu voličov na cca 60 % mužskej populácie. To však už vtedy rozhnevalo osoby ženského pohlavia, ktoré sa tiež chceli stať voličkami. Začal sa boj tzv. sufražetiek za všeobecné volebné právo pre všetkých, vrátane žien. Dnes by sme politicky korektne povedali: pre všetky pohlavia, aké je ľudský mozog schopný vymyslieť.

Vývoj v celej Európe nezadržateľne smeroval k zavedeniu všeobecného volebného práva. Logika procesu nevyplývala ani tak z nutkavej potreby ľudu, ako skôr z volebných stratégií politických strán, často aj strán s konzervatívnymi názormi. Tak napr. v Anglicku Disraeliho konzervatívci presadzovali zvýšenie počtu voličov, lebo si vy kalkulovali, že masy robotníckej triedy majú konzervatívne názory a pomôžu konzervatívcom zvíťaziť vo voľbách. Typická je rezignácia na princípy a účelovosť konania nezaoberajúca sa možnými problémami plynúcimi z tohto rozhodnutia v budúcnosti, keď masy konzervatívne názory stratia.

20. storočie - víťazstvo utópie

Otrasy spôsobené priemyselnou revolúciou nakoniec dovŕšili na začiatku 20. storočia celý proces. Postupne zavádzali štáty všeobecné volebné právo (najprv len pre mužov) v celej Európe. Francúzska republika po roku 1870 išla, samozrejme, príkladom. Ale došlo aj na staré monarchie. Rakúsko kapitulovalo v roku 1907, zrušilo všetky staré volebné kúrie, vytvorilo nové volebné okresy, ktoré boli zastúpené vždy jedným poslancom a zaviedlo všeobecné volebné právo pre mužov.

I. svetová vojna otriasla definitívne starým poriadkom a otvorila brány všeobecnej vláde demokracie. Staré monarchie sa rozpadli a zanikli. Namiesto nich nastúpili demokratické republiky, ktoré priznali všeobecné volebné právo ženám aj mužom. Jediný cenzus sa týkal veku. V niektorých krajinách ešte nemohli voliť príslušníci armády alebo ľudia vo výkone trestu, ale tieto zábrany postupne padali. Posledný štát, ktorý obmedzoval právo žien voliť bolo Švajčiarsko, ktoré definitívne kapitulovalo v roku 1971.

Postupne sa rozbehli preteky o stále väčšie „zovšeobecnenie“ volebného práva. Všetky bariéry padli, okrem vekovej. Keďže však deti a mládež predstavujú najľahšie manipulovateľnú vrstvu obyvateľstva (viď napr. ekologická Greta), bolo len otázkou času, kedy politici bažiaci po poslaneckých mandátoch začnú posúvať vekovú hranicu smerom dole. V Rakúsku sa po roku 2000 znížil vek prvovoličov na 16 rokov a stále viac sa spomínajú v celej Európe práva detí voliť.

Bláznovstvo kvantity a jeho víťazstvo nad kvalitou sa blíži pomaly k svojmu záveru. Súdny čitateľ si dokáže zaiste predstaviť davy sfanatizovaných a uvrešťaných detských a mládežníckych revolucionárov, na spôsob maoistických úderiek kultúrnej revolúcie. Sľuby politikov a nadbiehanie tupým chútkam adolescentov zaiste privedú európske krajiny k nebývalému rozkvetu.

Naša generácia bude mať pravdepodobne tú pochybnú česť (ak sa niečo nezmení), že uvidí završenie a nakoniec totálny rozklad ideí všeobecného volebného práva. Dovedená ad absurdum nakoniec podkope funkčnosť civilizácie a prepadne sa do pohanského otroctva a tyranie.

I. časť: <http://christianitas.sk/volebne-pravo-a-jeho-historia/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ako-sme-prisli-k-vseobecnemu-volebnemu-pravu/>